

I N F O R M A C I J A
O SUDSKOM POSTUPKU PROTIV DRŽAVE CRNE GORE - MINISTARSTVO ODBRANE (P.br. 799/25) KOJI SE VODI PO TUŽBI STAMBENE ZADRUGE „ODBRANA” I O PRAVNIM ASPEKTIMA PRENOSA SREDSTAVA NA STAMBENU ZADRUGU „ODBRANA”, TE PRAVNIM ASPEKTIMA FORMIRANJA STAMBENE ZADRUGE „ODBRANA”

Ministarstvo odbrane i Sindikat Vojske Crne Gore su dana 26.09.2017. godine zaključili **Ugovor o osnivanju stambene zadruge zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore „Odbrana“**, kao zadrugari, čija je osnovna djelatnost izgradnja stanova i rješavanje stambenih pitanja, za lica u službi u Vojsci Crne Gore, kao i za zaposlene u Ministarstvu. Shodno članu 15 stav 3 citiranog ugovora, utvrđeno je da će Ministarstvo odbrane u okviru godišnjih budžeta obezbjeđivati sredstva za rješavanje stambenih potreba zaposlenih.

Međutim, pred Osnovnim sudom u Podgorici, 10.03.2025. godine pokrenut je parnični postupak po tužbi Stambene zadruge „Odbrana“, protiv Države Crne Gore – Ministarstvo odbrane, poslovne oznake P.br. 799/25, radi naknade štete po osnovu neisplaćenog duga, u iznosu od **830.899,00€**, a na osnovu Sporazuma između Ministarstva odbrane i stambene zadruge „Odbrana“, koji je zaključen dana 25.11.2020. godine na osnovu zaključka Vlade Crne Gore br. 07-4776 od 29.10.2020. godine, te da se na ime štete po osnovu troškova izvršnog postupka isplati naknada, koji je vodio Javni Izvršitelj Vladimir Vujotić, pod brojem Iv br.3188/2021.

Shodno navedenom, a kako bi Vas upoznali sa cjelokupnom situacijom, naglašavamo sljedeće:

U pogledu izvršenja ugovornih obaveza, na koje je Ministarstvo odbrane obavezano shodno članu 15 stav 3 gore citiranog ugovora, **Vlada Crne Gore je donijela:**

- 1. Zaključak br. 07-3911 od 21.12.2017. godine** kojim je usvojila Informaciju o uplati finansijskih sredstava Stambenoj zadruzi „Odbrana“ i dala **saglasnost Ministarstvu odbrane da se uplate sredstva u iznosu od 300.000,00€** na žiro račun stambene zadruge „Odbrana“. Novčana sredstva po ovom zaključku Vlade Crne Gore su isplaćena 28.12.2017. godine.
- 2. Zaključak br. 07-6036 od 20.12.2018. godine** kojim je usvojila Informaciju o uplati finansijskih sredstava Stambenoj zadruzi „Odbrana“ i dala **saglasnost Ministarstvu odbrane da se uplate sredstva u iznosu od 302.000,00€** na žiro račun stambene zadruge „Odbrana“. Novčana sredstva po ovom zaključku Vlade Crne Gore su isplaćena 24.12.2018. godine.
- 3. Zaključak br. 07-7634 od 12.12.2019. godine** kojim je usvojila Informaciju o uplati finansijskih sredstava Stambenoj zadruzi „Odbrana“ i dala **saglasnost Ministarstvu odbrane da se uplate sredstva u iznosu od 400.000,00€** na žiro račun stambene zadruge „Odbrana“. Novčana sredstva po ovom zaključku Vlade Crne Gore su isplaćena 27.12.2019. godine.
- 4. Zaključak br. 07-4375 od 01.10.2020. godine** kojim je usvojila Informaciju o uplati finansijskih sredstava Stambenoj zadruzi „Odbrana“ i dala **saglasnost Ministarstvu odbrane da se uplate sredstva u iznosu od 350.000,00€** na žiro račun stambene zadruge „Odbrana“. Novčana sredstva po ovom zaključku Vlade Crne Gore su isplaćena 14.10.2020. godine.

Ministarstvo odbrane je dakle Stambenoj zadruzi „Odbrana“ u skladu sa četiri gore navedena Zaključka Vlade Crne Gore, uplatila ukupno **1.352.000,00€**, u pogledu izvršenja svojih obaveza shodno članu 15 gore citiranog Ugovora o osnivanju stambene zadruge.

Nadalje, Ministarstvo odbrane je u pogledu izvršenja obaveza pored uplaćenih sredstava, **takođe na Stambenu zadrugu „Odbrana“ prenijelo svojinu na nepokretnostima i to:**

1. Kat.parcele 514/8, 514/4, 515/1, 522/2 i 540/14 iz LN 505 KO Danilovgrad, ustupljene su u svojину Stambene Zadruga „Odbrana“ na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br: 07-409 od 15.02.2018. godine. Vrijednost ustupljenog zemljišta iznosila je **243.320,70€**, što je i konstatovano u naprijed navedenom Zaključku Vlade – Na ovom placu Zadruga je izgradila stambeni objekat sa 68 stambenih jedinica. 39 stambenih jedinica kupili su zadrugari po cijeni od 550 eur po m2, dok su 29 stambenih jedinica koje su ostale neprodane ustupljene UNIPRED D.O.O. na ime potraživanja za izgradnju u procijenjenom iznosu od **1.365.163,64 €**);
2. Kat.parcela 281/3 iz LN 635 KO Podgorica II, površine 7636 m2, ustupljena je u svojину Stambenoj zadrugi „Odbrana“ na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br: 07-4966 od 06.11.2020. godine. Vrijednost ustupljenog zemljišta iznosila je **1.784.150,00€**, po procjeni koju je izvršila Uprava za nekretnine Crne Gore – Obzirom da Zadruga nije redovno izmirivala svoje obaveze prema dobavljaču UNIPRED D.O.O. ovaj plac je na ime smanjenja duga ustupljen dobavljaču);
3. Kat.parcela 507/6 iz LN 2254 KO Pljevlja, ustupljena je u svojину Stambenoj zadrugi „Odbrana“ na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br: 07-2697 od 04.06.2020. godine. Vrijednost ustupljenog zemljišta iznosila je **88.047,00€**, po procjeni koju je izvršila Uprava za nekretnine Crne Gore – Obzirom da Zadruga nije redovno izmirivala svoje obaveze prema dobavljaču UNIPRED D.O.O. ovaj plac je na ime smanjenja duga ustupljen dobavljaču);
4. Kat.parcela 4740 iz LN 3491 KO Nikšić, ustupljena je u svojину Stambenoj zadrugi „Odbrana“ na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore br: 07-2971 od 04.06.2020. godine. Vrijednost ustupljenog zemljišta iznosila je **193.250,00€**, po procjeni koju je izvršila Uprava za nekretnine Crne Gore.

Dakle, u periodu od 2018. godine, te zaključno sa krajem 2020. godine, Ministarstvo odbrane je Stambenoj zadrugi „Odbrana“, pored uplaćenih **1.352.000,00€**, prenijelo svojinu na nepokretnostima, čija je ukupna vrijednost **2.308.767,70€**, te cjelokupna vrijednost imovine i novčanih sredstava koja je ustupljena Stambenoj zadrugi „Odbrana“ iznosi **3.660.767.70€**. Međutim, naglašavamo, prenošenje navedenih nepokretnosti u svojinu Stambene zadruga „Odbrana“ nije bilo obuhvaćeno originalnim ugovorom o saradnji između Stambene zadruga „Odbrana“ i Ministarstva odbrane.

Naime, u Informaciji koju je Služba za finansijske, opšte i pomoćne poslove Ministarstva odbrane dostavila Vladi Crne Gore, a koja je prethodila donošenju Zaključka Vlade Crne Gore br. 07-4375 od 01.10.2020. godine, naglašeno je da objekat koji se gradi za potrebe rješavanja stambenih pitanja zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore na teritoriji opštine Danilovgrad nije, zbog nepredviđenih radova, izgrađen, te da se očekuje njegova izgradnja tokom druge polovine 2020. godine, te da je cjelokupna vrijednost projekta **5.011.996,30€**. U informaciji se naglašava da je opravdano izvršiti uplatu od **350.000,00€**, radi okončanja radova. Ovim zaključkom Vlada Crne Gore je okončala jedan period, s obzirom da je u par mjeseci nakon donošenja citiranog zaključka Vlade CG, objekat izgrađen, a lica koja su dobila stambene objekte se uselila. Shodno originalnom ugovoru o saradnji, zadrugari treba da nastave saradnju, radi izgradnje budućih objekata, iako se jasno vidi da je Ministarstvo odbrane prenijelo daleko veću vrijednost na stambenu zadrugu „Odbrana“, nego što je to ugovorom bilo predviđeno.

Radi kontinuirane saradnje između Ministarstva odbrane i Stambene zadruga „Odbrana“, Direktor za ljudske resurse Ministarstva odbrane je dana 19.10.2020. godine dostavio Vladi Crne Gore Informaciju o nastavku saradnje sa Stambenom zadrugom zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore „Odbrana“, kojem je između ostalog (činjenice su ponovljenje iz prethodne informacije) naveden plan za nastavak saradnje između Ministarstva odbrane i Stambene zadruga „Odbrana“ u naredne 3 godine (2021. godina, 2022. godina i 2023. godina) te nastavak uplata od po **350.000,00€** na godišnjem nivou, koji treba da budu predviđeni budžetom za citirane godine.

Shodno navedenoj informaciji, Vlada Crne Gore je donijela **Zaključak br. 07-4776** dana **29.10.2020. godine** (dakle nepuni mjesec dana nakon usvajanja posljednjeg Zaključka Vlade CG br. 07-4375 od 01.10.2020. godine) **kojim je usvojila Informaciju o nastavku saradnje sa stambenom zadrugom „Odbrana“ i dala saglasnost Ministarstvu odbrane da sa stambenom zadrugom „Odbrana“ zaključi sporazum o obezbjeđivanju sredstava za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u MO i VCG i zadužila Ministarstvo odbrane da za 2021. godinu, 2022.godinu i 2023. godinu u cilju realizacije sporazuma obezbijedi iznos od 350.000,00€ na godišnjem nivou**. Ministarstvo odbrane je u cilju izvršenja citiranog zaključka zaključilo Sporazum o obezbjeđivanju sredstava za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore dana 25.11.2020. godine.

U konkretnoj situaciji nije jasno zbog čega je Ministarstvo odbrane poslalo Vladi informaciju o zaključenju dodatnog sporazuma o kontinuiranoj saradnji, jer originalni ugovor o saradnji je i dalje bio na snazi, niti je isti bio vremenski ograničen.

Međutim, Stambena zadruga „Odbrana“ je ostala dužna izvođaču radova iznos od **219.101,00€**, što je utvrđeno na osnovu vjerodostojne isprave – ovjerene, privremene, okončane situacije 89/21 od 15.07.2021. godine, a što je izvođač radova potraživao od Stambene zadruge „Odbrana“ preko Javnog izvršitelja Vujotić Vladimira. Od Stambene zadruge „Odbrana“ nije izvršena naplata, te je rješenjem o promjeni sredstava izvršenja Iv.br. 3188/2021, od 21.07.2023. godine Javnog izvršitelja Vujotić Vladimira, Ministarstvu odbrane, kao dužniku izvršnog dužnika Stambena zadruge „Odbrana“, a shodno Zaključku Vlade Crne Gore, broj 07-4776 od 29.10.2020. godine i Sporazumu o obezbjeđivanju sredstava za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore dana 25.11.2020. godine, naređeno da uplati iznos od 219.101,00€, bez kamate i dodatnih troškova postupka i nagradom za izvršenje postupka. Nakon neuspjelih prigovora na citirano rješenje Javnog izvršitelja, Ministarstvo odbrane je postupilo shodno citiranom rješenju Javnog izvršitelja dana 07.06.2024. godine, kada je uplaćen iznos od 245.523,92€, što uključuje dug, kamate i nagrade. Naravno, imajući u vidu da se radilo o pravosnažnim rješenjima nadležnog organa - Javnog izvršitelja Ministarstvo odbrane nije imalo drugog izbora osim da postupi po takvom aktu.

Iz navedenog proizilazi pak da i pored isplate od 350.000,00€ Ministarstva odbrane Stambenoj zadrugi „Odbrana“, a shodno Zaključku Vlade Crne Gore br. 07-4375 od 01.10.2020. godine, Stambena zadruga „Odbrana“ nije izmirila svoje obaveze prema izvođaču radova, već je dug prema istom prenio na novonastale obaveze, shodno Sporazumu o obezbjeđivanju sredstava za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore dana 25.11.2020. godine.

Itekako je sporno pitanje gore citiranih nepokrenosti koje su prenijete u svojinu Stambene zadruge „Odbrana“. Kako je već naglašeno u originalnom ugovoru iz 2017. godine, kojim je formirana Stambena zadruga „Odbrana“, jedina finansijska obaveza Ministarstva odbrane je bila da obezbjeđuje sredstva za rješavanje stambenih pitanja na godišnjem nivou, što je i kako smo gore naveli učinjeno. Međutim, nigdje se nije navelo u citiranom ugovoru, niti je jasan razlog, zbog čega je gore citirano zemljište prenijeto u svojinu Stambene zadruge „Odbrana“ tokom perioda 2018 - 2020. godina, niti je Ministarstvo odbrane imalo obavezu da prenese vlasništvo na tim nepokretnostima. S obzirom da se vlasništvo prenijelo, ukazali smo Zaštitniku imovinsko – pravnih interesa CG da s obzirom na vrijednost nepokretnosti, te i činjenicu da nismo upoznati da li su nepokretnosti i dalje u svojini Stambene zadruge „Odbrana“, štete po Stambenu zadrugu „Odbrana“ nije nastala, jer je vrijednost prenijetih nepokretnosti daleko veća od iznosa koji je Ministarstvo odbrane trebalo da prenese tokom perioda 2021 – 2023. godine Stambenoj zadrugi „Odbrana“, a s obzirom da je plaćena dodatna šteta izvođaču radova od strane Ministarstva odbrane, šteta ne postoji, čak iako Ministarstvo odbrane nije ispoštovalo obaveze prema Sporazumu o kontinuiranoj saradnji.

Takođe, prilikom rada na pravnoj analizi predmetne situacije zaključeno je da je sporan i sam način osnivanja Stambene zadruge „Odbrana“.

Naime, Ugovor o osnivanju Stambene zadruge zaposlenih u Ministarstvu odbrane u Vojsci Crne Gore „Odbrana“, kako se to navodi u njegovoj preambuli zaključen je na osnovu člana 8 i člana 9 Zakona o stambenim zadrugama („Službeni list CG“ br. 73/10 i 40/11).

Članom 8 Zakona o stambenim zadrugama propisano je da:

1. **Stambenu zadrugu mogu osnovati najmanje dva pravna lica, jedno pravno lice i 15 fizičkih lica ili 30 fizičkih lica.**
2. Pravno lice iz stava 1 ovog člana može biti zadrugar u cilju rješavanja stambenih potreba svojih zaposlenih.
3. Stambena zadruga se može osnovati na neodređeno ili određeno vrijeme ili za izvršenje određenog posla.
4. Država, odnosno jedinica lokalne samouprave mogu biti zadrugari u smislu ovog zakona.
5. Stambena zadruga se ne može organizovati kao privredno društvo, niti spojiti ili pripojiti privrednom društvu ili drugom pravnom licu koje nije zadruga.

Nadalje, članom 9 stav 1 Zakona o stambenim zadrugama propisano je: „**Stambena zadruga osniva se potpisivanjem ugovora o osnivanju**“.

Takođe, odredbama Zakona o stambenim zadrugama u članu 2 stav 1 propisano je: „**Stambena zadruga je oblik organizovanja fizičkih i pravnih lica (zadrugara) radi rješavanja stambenih potreba zadrugara, odnosno fizičkih lica zaposlenih kod zadrugara - pravnog lica, izgradnjom stanova, stambenih zgrada, poslovnih prostora i održavanja stambenog fonda na zadružnim principima**“.

Prema tome, shodno imperativnim zakonskim odredbama sadržanim u Zakonu o stambenim zadrugama, stambena zadruga je oblik organizovanja fizičkih i pravnih lica i mogu je osnovati najmanje dva pravna lica, jedno pravno lice i 15 fizičkih lica ili 30 fizičkih lica, a osniva se potpisivanjem ugovora o osnivanju.

Međutim, Stambenu zadrugu zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore „Odbrana“, osnovali su Sindikat Vojske Crne Gore i Ministarstvo odbrane Crne Gore, gore navedenim Ugovorom o osnivanju od 26.09.2017. godine.

Ministarstvo odbrane nema svojstvo pravnog lica. Ovo iz razloga jer su, shodno članu 1 i 2 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list Crne Gore“, br. 5/12, 25/12, 44/12, 61/12, 20/13, 17/14, 6/15, 80/15, 35/16, 41/16, 61/16, 73/16, 3/17, 19/17, 68/17, 87/17, 28/18) Ministarstvo odbrane, kao i ostala Ministarstva organi uprave Države Crne Gore, što znači da nemaju svojstvo pravnog lica. Tome svjedoči i **presuda Višeg suda u Podgorici, Gž.br. 5114/2015, od 05.04.2016. godine.** Shodno navedenom, osnivač Stambene zadruge „Odbrana“ je samo jedno pravno lice - Sindikat Vojske Crne Gore.

Prema tome, **Ugovor o osnivanju Stambene zadruge zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore „Odbrana“**, zaključen je suprotno članu 2 stav 1, članu 8 stav 1 i članu 9 stav 1 Zakona o stambenim zadrugama.

Takođe, članom 101 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list Crne Gore“, br. 47/08, 4/11, 22/17, 123/24) propisano je da je ništav ugovor koji je suprotan prinudnim propisima. Budući da je navedeni osnivački ugovor suprotan odredbama Zakona o stambenim zadrugama, to proizilazi da je isti ništav.

Nadalje, Sporazum o obezbjeđivanju sredstava za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore od 25.11.2020. godine, zaključen je **na osnovu** Ugovora o osnivanju Stambene zadruge „Odbrana“ od 26.09.2017. godine, te na osnovu Zaključka Vlade CG br: 07-4776 od 29.10.2020. godine.

Iz navedenog, ništavost Ugovora o osnivanju Stambene zadruge „Odbrana“ od 26.09.2017. godine povlači i ništavost Sporazuma o obezbjeđivanju sredstava za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore od 25.11.2020. godine.

Ovo zbog toga što, kako je i ranije navedeno u kontekstu Ugovora o osnivanju Stambene zadruge „Odbrana“ od 26.09.2017. godine, ako je osnov nedopušten ili ne postoji, ugovor je ništav.

Nadalje, predmetni Sporazum o obezbjeđivanju sredstava za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore od 25.11.2020. godine, podrazumijeva obaveze za tri naredne godine u odnosu na momenat zaključenja i to za 2021. godinu, 2022. godinu i 2023. godinu.

Prednje navedeno Sporazum čini **suprotnim imperativnim odredbama iz člana 40 stav 5 i 6 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti** („Službeni list Crne Gore“, br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18, 66/19, 70/21, 145/21, 27/23, 123/23, 125/23, 11/25).

Naime, članom 40 stav 5 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propisano je: „**Ugovorene obaveze potrošačke jedinice moraju biti u skladu sa planiranim i odobrenim sredstvima u skladu sa zakonom o budžetu države**“.

Članom 40 stav 6 istog Zakona propisano je: „**Potrošačka jedinica može preuzimati nove ugovorene obaveze, koje će se realizovati i u narednoj fiskalnoj godini, pod uslovom da je taj izdatak u tekućem budžetu definisan kao višegodišnji izdatak, uz prethodno dobijenu saglasnost Ministarstva finansija**“.

Kako u konkretnom slučaju nijesu ispunjeni prethodno navedeni zakonski uslovi ovaj Sporazum je suprotan navedenim odredbama i samim tim ništav.

O prethodno navedenim okolnostima Ministarstvo odbrane je obavijestilo Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, aktom br: 06-007/25-5774, dana 20.06.2025. godine i sugerisalo da je potrebno razmotriti podnošenje tužbe kojom bi se tražilo utvrđivanje ništavosti Ugovora o osnivanju Stambene zadruge „Odbrana“ od 26.09.2017. godine i Sporazuma o obezbjeđivanju sredstava za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore od 25.11.2020. godine. Pokretanje i pravosnažno rješavanje takvog spora moglo bi, u smislu člana 212 stav 1 tačka 1 Zakona o parničnom postupku, predstavljati prethodno pitanje za raspravljanje tužbe u postupku koji se vodi protiv Države Crne Gore - Ministarstvo odbrane pod poslovnom oznakom P.br. 799/25 pred Osnovnim sudom u Podgorici. Drugim riječima, u slučaju da Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa pokrene postupak pred sudom radi preispitivanja zakonitosti prethodno citiranog Ugovora i Sporazuma postojao bi osnov da se traži prekid citiranog postupka u sporu protiv Države Crne Gore - Ministarstvo odbrane, dok sud ne preispita zakonitost ovih pravnih poslova.

Konačno, Ministarstvo odbrane će nadležnom tužilaštvu podnijeti krivičnu prijavu radi utvrđivanja da li postoje elementi krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti u radnjama lica koja su učestvovala u formiranju Stambene zadruge „Odbrana“, prenosu novčanih sredstava na SZ „Odbrana“ i prenosu prava svojine na nepokretnostima na SZ „Odbrana“.

Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa je, aktom broj PZ br: 215/25 od 25.06.2025. godine, dostavio Ministarstvu odbrane odgovor u kojem je naglašeno da je zaključenju Sporazuma o obezbjeđivanju sredstava za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci CG prethodila saglasnost Vlade CG, zaključkom br: 07-4776 od 29.10.2020. godine, zatim je naglašeno da bi potencijalnom tužbom (tj. da bi ista bila dopuštena) morali biti obuhvaćeni svi subjekti koji su bili učesnici materijalno – pravnog odnosa čija se ništavnost traži, jer su ugovorne strane po prirodi stvari nužni suparničari i zajedno čine jednu stranku (shodno članu 202 stav 1 ZPP – a), te da bi trebalo da se razmotre druge zakonske mogućnosti, jer ukoliko bi tužba obuhvatila samo Stambenu zadrugu „Odbrana“, postoji mogućnost da tužba bude odbačena kao nedopuštena.

U odgovoru koje je Ministarstvo odbrane dostavilo Zaštitniku imovinsko – pravnih interesa CG, br: 06-007/25-5774/3, dana 03.07.2025. godine, ukazano je da Ministarstvo odbrane nikada nije predložilo da samo Stambena zadruga „Odbrana“ bude tužena strana u postupku, da po abecedi prava tužena u parnici mora biti druga ugovorna strana (kod Ugovora o osnivanju stambene zadruge – Sindikat Vojske CG, a za Sporazum o obezbjeđivanju sredstava – Stambena zadruga „Odbrana“), te da shodno presudi Vrhovnog suda CG Rev.br 1024/19, od 12.02.2020. godine, pravo

isticanja ništavosti ugovora zakon priznaje svakom zainteresovanom licu, što znači da to mogu biti i same strane ugovornice, kao i druga lica koja imaju pravni interes.

Zaštitnik imovinsko – pravnih interesa je, aktom broj PZ broj: 215/25 od 18.9.2025. godine, dostavilo Ministarstvu odbrane mišljenje na Informaciju o sudskom postupku protiv Države Crne Gore - Ministarstvo odbrane (P.br. 799/25) koji se vodi po tužbi Stambene zadruge “Odbrana” i o pravnim aspektima prenosa sredstava na Stambenu zadrugu “Odbrana”, te pravnim aspektima formiranja Stambene zadruge “Odbrana”, u kojem, nakon prepričavanja sadržine nacrtu Informacije citira članove 101 stav 1, 102, 106, 107 i 108 Zakona o obligacionim odnosima koji glase:

Član 101 stav 1 (Ništavost):

“Ugovor koji je suprotan prinudnim propisima ili moralu društva je ništav ako cilj povrijeđenog pravila ne upućuje na neku drugu sankciju ili ako zakon u određenom slučaju ne propisuje što drugo”.

Član 102 (Posljedice ništavosti):

“(1) U slučaju ništavosti ugovora svaka ugovorna strana dužna je da vrati drugoj sve ono što je primila po osnovu takvog ugovora, a ako to nije moguće, ili ako se priroda onog što je ispunjeno protivu vraćanju, ima se dati odgovarajuća naknada u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, ukoliko zakon što drugo ne određuje.

(2) Ako je ugovor ništav zbog toga što je po svojoj sadržini ili cilju suprotan prinudnim propisima ili moralu društva, sud može odbiti, u cjelini ili djelimično, zahtjev nesavjesne strane za vraćanje onog što je drugoj strani dala, a može i odlučiti da druga strana ono što je primila po osnovu zabranjenog ugovora preda odgovarajućoj humanitarnoj organizaciji ili ustanovi na čijoj teritoriji ta strana ima sjedište, odnosno prebivalište, ili boravište.

(3) Prilikom odlučivanja sud će voditi računa o savjesnosti jedne, odnosno obje strane, o značaju ugroženog dobra ili interesa, kao i o moralnim shvatanjima”.

Član 106 (Odgovornost lica krivog za ništavost ugovora):

“Ugovorna strana koja je kriva za zaključenje ništavog ugovora odgovorna je drugoj ugovornoj strani za štetu koju trpi zbog ništavosti ugovora, ako ova nije znala ili prema okolnostima nije morala znati za postojanje uzroka ništavosti”.

Član 107 (Isticanje ništavosti):

“(1) Na ništavost sud pazi po službenoj dužnosti i na nju se može pozivati svako zainteresovano lice.

(2) Pravo da zahtijeva utvrđenje ništavosti ima i državni tužilac”.

Član 108 (Neograničeno isticanje ništavosti):

“Pravo na isticanje ništavosti ne gasi se”.

Izvođeci pravno mišljenje iz citiranih zakonskih odredbi, a u odnosu na konkretan slučaj, Zaštitnik u predmetnom dopisu navodi *“Dalje proizilazi da se na ništavost sklopljenog ugovora može pozvati samo ona ugovorna strana koja u vrijeme njegovog zaključenja nije mogla znati niti je morala znati za postojeći uzrok ništavosti, odnosno samo savjesna ugovorna strana”.* Na kraju dopisa navodi se *“Na kraju još jednom napominjemo, da se na ništavost ugovora može pozvati samo ona ugovorna strana koja u vrijeme zaključivanja ugovora nije mogla, niti je morala znati za uzrok eventualne ništavosti, što znači da zaštitu uživa samo savjesna ugovorna strana”.*

Smatramo da je zaključak koji je Zaštitnik iznio pravno neutemeljen.

Prvo, jasna i decidna odredba člana 107 stav 1 (*Isticanje ništavosti*) koju i Zaštitnik citira u svom dopisu navodi da se na **ništavost može pozvati svako zainteresovano lice**. Dakle, insistiranje na stavu da se na ništavost može pozvati samo savjesna ugovorna strana i da se može pozvati samo ugovorna strana koja nije znala, niti morala znati za uzrok ništavosti nigdje nije utemeljen u odredbama ZOO. Naprotiv, u Zakonu piše potpuno suprotno.

Drugo, smatramo da je Zaštitnik pomiješao pozivanje na ništavost, povraćaj datog kao posljedicu ništavosti i odgovornost za štetu usljed ništavosti ugovora, što su tri, međusobno različita, pravna instituta. Naime, uslov da ugovorna strana nije znala ili nije morala znati vezan je za sporove koji se odnose na naknadu štete kako se i navodi u članu 106 ZOO, a jasno je i iz sudske prakse (*vidjeti kao primjer presudu Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 674/2024 od 23.12.2024. godine*). U konkretnom slučaju, **nijesmo predlagali da se podnese tužba radi naknade štete, već radi utvrđivanja ništavosti, zbog čega se ova odredba ne može primijeniti u ovom slučaju.**

Treće, možda i najvažnije - smatramo da Zaštitnik sve vrijeme gubi iz vida suštinu spora koji u ime Države Crne Gore - Ministarstvo odbrane vodi po tužbi SZ "Odbrana". SZ "Odbrana" traži da se usvoji tužbeni zahtjev i obaveže Ministarstvo odbrane da Stambenoj zadruzi „Odbrana“ po osnovu Ugovora o osnivanju stambene zadruge zaposlenih u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore od septembra 2017. godine, Zaključka Vlade Crne Gore broj 07-4776 od 29.10.2020. godine i Sporazuma zaključenog između tužioca i Ministarstva odbrane od 25.11.2020. godine isplati dug u iznosu od 830.899,00€ i da mu na ime naknade štete po osnovu troškova izvršnog postupka koji se vodio kod Javnog izvršitelja Vladimira Vujotića Iv.br. 3188/2021 isplati iznos koji će se precizirati nakon vještačenja po vještaku finansijske struke, sve sa zakonskom zateznom kamatom, počev od dospelosti svakog potraživanja ponaosob pa do dana izrade nalaza vještaka finansijske struke kao i zakonsku zateznu kamatu na glavnici duga počev od dana izrade nalaza vještaka finansijske struke pa do konačne isplate. **Dakle, smatrajući da su predmetni pravni poslovi ništavi, predlažemo da Zaštitnik pokrene spor i pozove se na ništavost (na koju se svako zainteresovano lice može pozvati) i traži utvrđivanje ništavosti. Ukoliko bi se u tom sporu uspjelo ne bi bilo osnova za isplatu u sporu P.br. 799/25 koji se vodi pred Osnovnim sudom. Dakle, niti jedna zakonska odredba, niti sudska praksa ne sprječavaju utvrđivanje ništavosti ukoliko je pravni posao suprotan zakonu. Odredbe koje navodi Zaštitnik iz člana 102 i 106 ZOO, odnose se na posljedice u smislu povraćaja datog i naknade štete koja je nastala, ali ovdje to nije tema. Te odredbe imale bi smisla ako Zaštitnik razmatra da pokrene postupak zbog onoga što je Država već dala SZ "Odbrana", međutim, ovdje mi govorimo o onome što će Država tek morati da da ukoliko ne osmisli i sprovede adekvatnu pravnu odbranu. Nije momenat, ali smatramo da čak ni za pravni tretman onoga što je već dato Zaštitnik možda nije u pravu. Ovo jer smatramo da Zaštitnik olako implicira da su Sindikat Vojske CG i SZ „Odbrana“, kao druge ugovorne strane u spornim pravnim poslovima, bili savjesni.**

Nadalje, u dijelu dopisa Zaštitnika koji se takođe bavi pravnom analizom navodi se da ukoliko je pravni posao apsolutno ništav sud će o tome voditi računa po službenoj dužnosti pa da neće dozvoliti raspolaganja stranaka koja su suprotna prinudnim propisima shodno članu 4 stav 3 Zakona o parničnom postupku, kojim je propisano da sud neće uvažiti raspolaganja stranaka koja su u suprotnosti sa prinudnim propisima i moralom, zbog čega smatra *“da nije cjelishodno vođenje nove parnice”*. Međutim, odredba člana 4 ZPP-a, kako se vidi iz njenog stava 1 i 2 odnosi se na procesna raspolaganja stranaka (odricanje, priznanje, poravnanje), a ne na konkretnu situaciju (*vidjeti kao primjer presude Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br. 756/22 od 04.07.2024 i Rev. bro 467/22 od 26.04.2023. godine*). Tačno je da bi sud trebalo po službenoj dužnosti da vodi računa o ništavosti i u predmetu P.br. 799/25, ali u skladu sa odredbom člana 107 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima. Međutim, mišljenja smo da zaštitu imovinsko-pravnih interesa Države ne treba koncipirati kao nadu da će sud sam nešto primijetiti po službenoj dužnosti već, naročito imajući u vidu vrijednost spora, smatramo da ne bi trebalo imati pasivni odnos prema sporu, već sasvim suprotno.

Konačno, u odnosu na pozivanje na pravni stav izražen u presudi Apelacionog suda Crne Gore Pž.br. 331/25 od 02.09.2025. godine, a u pogledu zaključenja pravnih poslova suprotnih Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, ukazujemo da je u predmetnom postupku sud cijenio da je druga ugovorna strana bila savjesna, a kako smo već rekli smatramo da je podložno diskusiji implicitno zaključivanje Zaštitnika da je i u ovom slučaju druga ugovorna strana bila savjesna. Osim toga, kako smo naveli u ranijem dopisu smatramo da je za konačne pravne zaključke relevantna samo

praksa Vrhovnog suda Crne Gore budući da je taj sud po članu 124 stav 2 Ustava Crne Gore nadležan da obezbjeđuje jedinstvenu primjenu zakona.

Ministarstvo finansija je, aktom broj 01-02-077/25-24218/2 od 1.9.2025. godine, dostavilo je Ministarstvu odbrane mišljenje u kojem se navodi da u načelu nema primjedbi na dostavljenu informaciju.